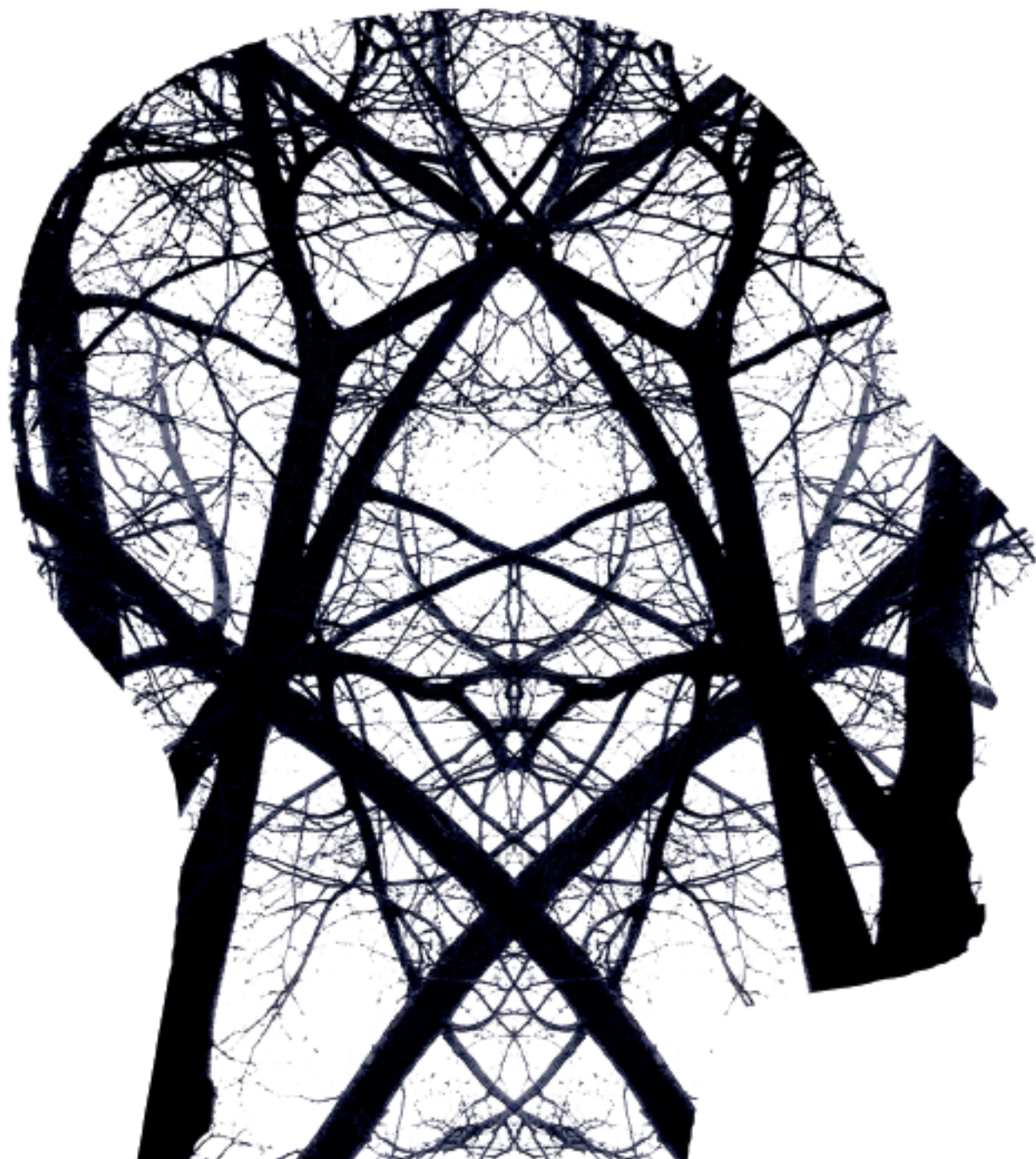

SWI

Περιοδική έκδοση
της Ελληνικής Καλλιτεχνικής Λέσχης Νυρεμβέργης

4η έκδοση
Φεβρουάριος 2018
Τεύχος 1

**ISCHENWARZA
WETSIS**

Kunstprogramm 2018

10 Februar 2018 - „ORIENT OPUS“ - Musik

Die modale Musik des Orients. Als einigendes kulturelles Merkmal in der östlichen Welt. Fünf Nationalitäten eine Gemeinsamkeit: Musik. Gäste: Roos Daly und Kelly Thoma.

Kulturwerkstatt auf AEG, Großer Saal, Fürther Str. 244d, 90429 Nürnberg, 20.00 Uhr.

10 Februar 2018 - „SCHWARZ WEISS“ - Literatur

Erste Ausgabe der Neuauflage der deutsch-griechischen Kulturzeitschrift des Gr. Kunstclubs.

Informationen, Aussagen, Meinungen über Kultur, Kunst und Wissenschaft.

23 März 2018 - „5. KUNSTCLUB SESSION“ - Musik

Rembetiko Abend im Loft des Gostner Hoftheaters, Austr.70, 90429 Nürnberg, 20.00 Uhr.

12 / 13 Mai 2018 - „FONTAS“ - Theater

Zeitgenössisches griechisches Theater in deutscher Sprache.

Einakter von Mitsos Efthymiadis. Gostner Hoftheater, Austr.70, 90429 Nürnberg, 20.00 Uhr.

03 Juni 2018 - „PROMETHEUS DER GEFESSELTE“ - Theater

Wiederaufnahme. Die antike Tragödie von Aischylos in griechischer Sprache mit deutschen Übertiteln.

Hubertusaal des Gostner Hoftheaters, Dianastr. 28, 90441 Nürnberg, 20.00 Uhr.

Juli 2018 - „SCHWARZ WEISS“ - Literatur

Zweite Ausgabe der Neuauflage der deutsch-griechischen Kulturzeitschrift des Gr. Kunstclubs.

Informationen, Aussagen, Meinungen über Kultur, Kunst und Wissenschaft.

13 Oktober 2018 - „DIE VÖGEL“ - Theater

Kindertheateradaption der bekannten Komödie von Aristophanes.

Hubertusaal des Gostner Hoftheaters, 90441 Nürnberg, 20.00 Uhr.

22-25 November 2018 - 6. GRIECHISCHE FILMTAGE - Kino

Die sechste Ausgabe der Filmtage mit Gästen aus Griechenland. Festival Atmosphäre mit Gesprächen und Rahmenprogramm. Alle Filme mit deutschen Untertiteln.

RIO PALAST in Gostenhof, Fürther Str. 61, 90429 Nürnberg.

22 / 23 Dezember 2018 - THEATER ABEND

Gostner Hoftheater, Austr.70, 90429 Nürnberg, 20.00 Uhr.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Αγαπητοί αναγνώστες και αγαπητές αναγνώστριες,
Αγαπητοί φίλοι της Καλλιτεχνικής Λέσχης.

Στα χέρια σας κρατάτε το πρώτο τεύχος της 4ης επανέκδοσης του περιοδικού «Μαύρο-Άσπρο». Πολλά άτομα είχαν την επιθυμία να διαβάσουν ξανά κάποιες από τις στήλες του περιοδικού. Την ίδια επιθυμία - ανάγκη είχαμε κι εμείς. Θέλαμε να επαναφέρουμε το περιοδικό, μιας και στην πόλη της Νυρεμβέργης δεν υπάρχει κάτι αντίστοιχο. Μερικά άτομα από την παλιά "φουρνιά" παρέμειναν, αλλά και αρκετά καινούρια μέλη και μη μέλη βοήθησαν με τα άρθρα τους, ώστε να είναι πλέον η επανέκδοση του περιοδικού αλήθεια.

Οι καιροί άλλαξαν. Η τεχνολογία προχώρησε. Και πρέπει θέλοντας και μη, να την ακολουθούμε. Το Μαύρο-Άσπρο που είχατε μάθει έως σήμερα, αλλάζει. Αποφασίσαμε να προσθέσουμε λίγο χρώμα στις σελίδες του περιοδικού, πράγμα το οποίο δίνει μια διαφορετική κι ευχάριστη νότα στο περιοδικό.

Η προσπάθεια που κάναμε όλοι για την επανέκδοση ήταν μεγάλη. Με τη σειρά μου θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους συντελεστές για τη στήριξη που δείξαν στο πρόσωπο μου, αλλά και τους χορηγούς (διαφημιστές) του περιοδικού μας, διότι με την οικονομική τους βοήθεια είναι δυνατή η έκδοση του μη κερδοσκοπικού περιοδικού που κρατάτε αυτή τη στιγμή στα χέρια σας.

Μέλημα μας θα είναι η επιλογή των θεμάτων να αφορούν και τον τόπο που ζούμε και να παρουσιάζονται όσο το δυνατόν γίνεται δίγλωσσα (ελληνικά - γερμανικά).

Μοναδικά μας εφόδια είναι η όρεξη, η ανησυχία, το πάθος και η στήριξη σας!

Καλή ανάγνωση

Για την συντακτική επιτροπή
Νικόλαος Μιχαηλίδης

GRUSSWORT

Liebe Leserinnen und Leser und
liebe Freunde des Griechischen Kunstclubs Nürnberg,

in Ihren Händen halten Sie die erste Ausgabe der 4. Neuauflage der Zeitschrift "Schwarz Weiß". Viele Menschen wollten wieder, die eine oder andere Rubrik aus dem altbekannten Kulturmagazin des Kunstclubs lesen. Das gleiche Verlangen spürten wir – die aktiven-auch. Wir wollten das Magazin zurückbringen, da es in unserer Stadt Nürnberg kein ähnliches gibt. Einige Redaktionsmitglieder aus der früheren Zeit machen wieder mit. So haben sich ehemalige und neue Mitglieder, Mitarbeiter und Unterstützer zusammengetan, um die Neuauflage zu realisieren.

Die Zeiten haben sich geändert. Die Technologie ist fortgeschritten. Und wir wollen dem folgen. Das Schwarz-Weiß, das sie bis jetzt kannten, hat sich geändert. Wir haben uns entschieden, den Seiten des Magazins etwas Farbe hinzuzufügen, was dem Magazin eine andere und angenehme Note verleiht.

Die Anstrengung, die wir alle für die erneute Veröffentlichung unternommen haben, war mühevoll. Hiermit möchte ich mich als neuer Redaktionsverantwortlicher, an alle für ihre Unterstützung bedanken. Auch an den Sponsoren unserer Zeitschrift, denn mit ihrer finanziellen Hilfe ist es möglich, unsere gemeinnützige Zeitschrift die Sie gerade in den Händen halten, zu drucken und kostenlos verteilen.

Unsere Inhaltliche Ziele sind: Regionale Artikel und die Zweisprachigkeit (griechisch-deutsch)

Wir stützen uns auf unsere Leidenschaft und eure Unterstützung!

Gute Lektüre

Für die Redaktion
Nikolaos Michailidis

IMPRESSUM

GRIECHISCHER
KUNSTCLUB
N Ü R N B E R G

Kulturzeitschrift „SCHWARZ WEISS“ des Griechischen Kunstclubs Nürnberg e.V.

Redaktion: Nikolaos Michailidis (verantwortlich), Diamantis Gikas, Paraskevi Kotoula, Grigorios Nikiforidis, Vivi Roussou, Ioannis Hrissoyoulidis.

Mitarbeiter: Angeliki Tsioli, Dr. Elena Psoma, Sofia Bitsiou Körber, Karin Henjes, Grigoris Filis, Maria Mavropoulou, Vicky Prokopi, Ellada Tserkesidou.

Gestaltung/Grafik: Ioannis Hrissoyoulidis (www.icon3.de)

Anschrift: Griechischer Kunstclub Nürnberg e.V.

Montessoristr. 64, 90471 Nürnberg

Kontakt: Nikolaos Michailidis (Redaktionsverantwortlicher)-Tel.: 0049-15771481024

www.griechischerkunstclub.com, schwarzweiss@griechischerkunstclub.com

Facebook: Griechischer Kunstclub Nürnberg e. V., YouTube: Griechischer Kunstclub Nürnberg e. V.

Erscheinungsweise: 2-3 Ausgaben jährlich

*Für den Inhalt der einzelnen Artikel sind die jeweils benannten Autoren verantwortlich. Die Inhalte der Artikel spiegeln nicht zwangsläufig die Meinung der Redaktion wieder. V.i.S.d.P.G: Grigorios Nikiforidis
Registergericht Nürnberg.*

Wir bedanken uns bei den Sponsoren dieser Ausgabe:

Theofanis Sklavos (Pizzaservice), Angelika Woitczik (Nachhilfe), Dimitris Krikelis.

Με αφορμή τον Προμηθέα

Στις 25-26 Νοεμβρίου το φιλοθεάμον κοινό της πόλης μας είχε την ευκαιρία να παρακολουθήσει μια αξιοπρεπή παράσταση υψηλών απαιτήσεων. Τόσο λόγω της δυσκολίας του κειμένου, της απειρίας των ηθοποιών όσο και εξαιτίας του θεατρικού είδους, η Τραγωδία δεν ανήκει στα εύπεπτα θεάματα, πόσο μάλλον για το κοινό της ομογένειας που δεν είναι συνηθισμένο σε τέτοιου είδους θεατρικά δρώμενα. Ο Προμηθέας Δεσμώτης μια παραγωγή της Ελληνικής Καλλιτεχνικής Λέσχης ήταν κατά γενική

γράφει η Παρασκευή Κωτούλα

ομολογία μια επιτυχημένη παράσταση, με μεγάλη επισκεψιμότητα τόσο από Έλληνες όσο και από Γερμανούς θεατές, καθώς κατά τη διάρκεια του έργου υπήρχε προβολή με υπέρτιτλους του μεταφρασμένου στα γερμανικά κειμένου.

Το έργο ανήκει στον Αισχύλο, έναν από τους τρεις μεγάλους τραγικούς ποιητές της αρχαιότητας (525 π.Χ. - 456/455 π.Χ.), τον οποίο οι μελετητές ονομάζουν και «πατέρα της τραγωδίας», καθώς συνέβαλε σημαντικά στην ανάπτυξη και εξέλιξη της προσθέτοντας στα έργα του και δεύτερο ηθοποιό. Στις τραγωδίες τον κεντρικό ρόλο κατέχει ο άνθρωπος που ενδιαφέρεται για τα κοινά και για την πατρίδα του. Ο ίδιος έζησε σε μια ταραγμένη εποχή, όταν η Αθηναϊκή δημοκρατία δοκιμαζόταν από την τυραννία, από ανίκανους πολιτικούς και από εξωτερικούς εχθρούς. Μερικές από τις τραγωδίες του, που έχουν σωθεί, είναι: Πέρσες, Προμηθέας Δεσμώτης, Ικέτιδες, Επτά επί Θήβας, Ορέστεια.

Η τραγωδία Προμηθέας Δεσμώτης γράφτηκε και διδάχτηκε μεταξύ των ετών 470 και 475 π.Χ. Θεωρείται από πολλούς μελετητές του αρχαίου δράματος μέρος μιας τριλογίας. Είναι ένα έργο στο οποίο κανείς από τους χαρακτήρες του δεν είναι κοινός θνητός και δια-

φέρει έτσι αισθητά από τα υπόλοιπα έργα του Αισχύλου όσο και των άλλων ποιητών. Ο σχετικός μύθος έχει αρκετές παραλλαγές, σύμφωνα με την πιο γνωστή από αυτές, ο Προμηθέας θέλοντας να βοηθήσει το ανθρώπινο γένος, έκλεψε τη φωτιά και τους την έδωσε, διδάσκοντάς τους παράλληλα τις επιστήμες και τις τέχνες. Ο Δίας, για να τον τιμωρήσει, τον έδεσε στους βράχους του Καυκάσου κι έστελνε κάθε μέρα έναν αετό να τρώει το συκώτι του. Με τη βοήθεια του μύθου ο Αισχύλος πραγματεύεται ταυτόχρονα την ηρωική αντίσταση του αλυσοδεμένου Προμηθέα, που αρνείται να υποκύψει στις εντολές του πανίσχυρου Δία, ενώ γνωρίζει εκ των προτέρων ποιές συνέπειες θα έχει αυτή του η άρνηση.

Ο Αριστοτέλης χιλιάδες χρόνια πριν στην „Ποιητική“, του θέλοντας να καθορίσει τα χαρακτηριστικά του είδους, έγραψε ότι η τραγωδία είναι μίμηση μιας σοβαρής πράξης, με αξιόλογο περιεχόμενο, μια αναπαράσταση δηλαδή της πραγματικότητας, όχι πιστή αλλά δημιουργική κι ελεύθερη, με τάση εξιδανίκευσης. Η υπόθεση της τραγωδίας έχει αρχή, μέση και τέλος, ενώ το μέγεθός της έχει τέτοια έκταση, ώστε να μπορεί ο θεατής να διαμορφώσει μια ξεκάθαρη αντίληψη για τα όσα συμβαίνουν. Η μίμηση γίνεται με λόγο, που έχει ρυθμό και μελωδία. Οι υποκριτές δεν απαγγέλλουν απλά αλλά μιμούνται τους ήρωες του έργου, τους οποίους υποδύονται. Μέσα από τις καταστάσεις που διαμορφώνονται, ο θεατής νιώθει συμπόνια για τα βάσανα του τραγικού ήρωα, ταυτίζεται μαζί του και πολλές φορές αγωνιά για την τύχη και για τους κινδύνους στους οποίους εκτίθεται. Στο τέλος με κάποιο τρόπο επέρχεται η κάθαρση δηλ. η λύτρωση, η ψυχική ανακούφιση του θεατή από τα δυνατά συναισθήματα που βίωσε, βλέποντας την ηθική νίκη του ήρωα ή την αποκατάσταση της τάξης και της δικαιοσύνης. Έτσι βελτιώνεται ηθικά ο θεατής με τη βοήθεια της τέχνης και γίνεται ελεύθερος και ανώτερος άνθρωπος, πράγμα που είναι και ένας από τους διαχρονικούς σκοπούς της.

Foto:

Αθανάσιος Νιανιάς, Ιωάννης Κολοτούρος

Πόσο επικίνδυνες είναι οι νέες τεχνολογίες

Διανύουμε πλέον την τέταρτη βιομηχανική επανάσταση και ενώ δε θα προλάβει να τελειώσει, ήδη προμηνύεται η επόμενη εφόσον και οι νέες τεχνολογίες χρειάζονται όλο και πιο ελάχιστο χρονικό διάστημα για να διεισδύσουν στην καθημερινότητά μας.

Νέες τεχνολογίες, οι οποίες απλουστεύουν την ζωή μας και την κάνουν πιο ευχάριστη, την προστατεύουν καλύτερα με σύγχρονα ιατροδιαγνωστικά εργαλεία και με-

θόδους, αναβαθμίζουν τομείς όπως μεταξύ άλλων την εκπαίδευση, την μεταφορά, την επικοινωνία, ακόμα και τον πολιτισμό με την εισαγωγή καινοτόμων εφευρέσεων. Επιπλέον, σιγουρεύουν την αυξημένη και ολοένα απαιτούμενη παραγωγή ενέργειας με νέες εναλλακτικές λύσεις και τέλος προσφέρουν προϊόντα νέων τεχνολογιών σε προσιτή τιμή με σκοπό να είναι διαθέσιμα στο ευρύτερο αγοραστικό κοινό.

Γράφει ο Διαμαντής Γκίκας

Οι ίδιες τεχνολογίες ενώ ωφελούν την ανθρωπότητα και προσφέρουν στην κοινωνία παρουσιάζουν σίγουρα και μια δεύτερη όψη. Κρύβουν άμεσα ή έμμεσα κινδύνους που άλλοτε έχουν αστραπιαίο αντίκτυπο και άλλοτε εμφανίζουν μακροχρόνιες επιδράσεις.

Το Bitcoin (εικονικό παγκόσμιο νόμισμα) αποτελεί σίγουρα ένα νέο τεχνολογικό επίτευγμα με ραγδαία αύξηση της αξίας του, το οποίο παρόλο που δεν είναι ακόμα και τόσο γνωστό στο ευρύ κοινό, είναι σίγουρο ότι θα επηρεάσει πολύ ισχυρά και έντονα τον μελλοντικό τρόπο συναλλαγών.

Το Bitcoin, πρωτοεμφανίστηκε πριν περίπου δέκα χρόνια, αμέσως μετά το οικονομικό «crash» στις ΗΠΑ και βασίζεται σε ένα πολύ έξυπνο κρυπτογραφικό σύστημα (Blockchain), που δύσκολα μπορεί να αποκρυπτογραφηθεί. Το νέο ψηφιακό νόμισμα θα αντικαταστήσει σταδιακά τα υπάρχοντα νομίσματα και θα

αναβαθμίσει τις αγοραπωλησίες, οι οποίες θα βασίζονται σε ένα ψηφιακό σύστημα εμπιστοσύνης μιας και οι συναλλαγές δεν θα καταχωρούνται σε ένα κεντρικό σύστημα ελέγχου αλλά η διεκπεραίωση θα μοιράζεται σε πολλούς χρήστες που θα συμμετέχουν στο τραπεζικό σύστημα. Με την αποκεντρωμένη αρχιτεκτονική του αποτελεί το πρώτο εντελώς ανοικτό χρηματοπιστωτικό δίκτυο του κόσμου.

Όταν μια συναλλαγή ολοκληρωθεί θα είναι αμετάκλητη αφού θα ενημερώνονται παράλληλα πάρα πολλοί χρήστες και έτσι δεν θα μπορεί να γίνεται παραλλαγή αυτής. Το νέο κρυπτογραφικό σύστημα δεν θα επιτρέπει σε Hackers να το πλαστογραφήσουν ή να το παραχαράξουν και να ακόμη να διατελέσουν συναλλαγές από ψεύτικους λογαριασμούς. Με την εισαγωγή του ψηφιακού νομίσματος θα ακολουθήσουν και οι ψηφιακές τράπεζες που θα ασφαλίζουν και θα διαφυλάττουν το νέο παγκόσμιο εικονικό νόμισμα.

Σίγουρα το νέο νόμισμα που έχει αρκετά πλεονεκτήματα αφού η χρήση θα είναι πιο εύκολη και ευέλικτη φέρνει και κάποιους κινδύνους. Η αξία του ψηφιακού νομίσματος σας μπορεί να αλλάξει μέσα σε ένα σύντομο χρονικό διάστημα και μπορεί ακόμη και να μηδενιστεί. Οι ηλεκτρονικές συναλλαγές με το νέο νόμισμα μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο κατάχρησης εγκληματικών πράξεων, συμπεριλαμβανομένης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.

Μπορεί να χάσετε τα χρήματά σας στην πλατφόρμα ανταλλαγής αν δεν έχετε κατάλληλη τεχνολογική εκπαίδευση στην χρήση των αντίστοιχων εφαρμογών. Αν χάσετε το Κλειδί ή τον κωδικό από το νέο σας ηλεκτρονικό πορτοφόλι χάνετε και την συνολική αξία και σε αυτήν την περίπτωση κανείς δε θα μπορέσει να σας βοηθήσει να ξαναβρείτε τα χρήματά σας.

Μουσική και Θεραπεία

Μια συμπληρωματική θεραπευτική προσέγγιση

Η θεραπευτική δράση της μουσικής έχει τις ρίζες της στην αρχαία ελληνική παράδοση αλλά και σε παραδόσεις άλλων σπουδαίων λαών της ευρύτερης Ανατολής.

Πρώτοι οι Πυθαγόρειοι εξέτασαν τη σχέση μουσικών ήχων και αριθμών και διαπίστωσαν ότι οι αριθμοί που διέπουν την αρμονία ενός διατεταγμένου υλικού κόσμου παίζουν τον ίδιο ρόλο και στην τέχνη της μουσικής. Είναι ενδιαφέρον ότι οι ίδιοι μαθηματικοί λόγοι που διέπουν τα βασικά (πυθαγόρεια) μουσικά διαστήματα, τα οποία προέρχονται από την αρμονική διαίρεση του μονοχόρδου (1:2-διάστημα ογδόης, 2:3-διάστημα πέμπτης, 3:4-διάστημα τετάρτης), διέπουν και τις σωματομετρικές αναλογίες του ανθρώπινου σώματος καθώς και άλλων φυσικών κατασκευών, όπως π.χ. ο κοχλίας του αυτιού, τα φύλλα των δένδρων, τα φτερά της πεταλούδας και πλείστες άλλες φυσικές δομές.

Υπάρχουν μαρτυρίες ότι η σχολή των Πυθαγορείων χρησιμοποίησε 13 μουσικοκινητικά δρώμενα ως μέσον θεραπευτικής αγωγής και μουσικούς ήχους για τη θεραπεία ασθενών στηριζόμενη στην άποψη ότι η αρμονία της μουσικής μπορεί να αποκαταστήσει τη διαταραγμένη ψυχοσωματική ισορροπία του ασθενούς.

Γράφει ο Γρηγόριος Φίλης

Η ιδιότητα τη μουσικής να θεραπεύει, τονίζεται επίσης από τον Πλάτωνα σε πολλά έργα του (Τίμαιος, Πολιτεία, Νόμοι). Ο Πλάτων θα μπορούσε μάλιστα να χαρακτηριστεί ο πρώτος επίσημος «συνταγο-γράφος» μουσικής στην αρχαιότητα, αφού προτείνει ως κατεξοχήν θεραπευτικό μουσικό τρόπο τον Δώρειο Τρόπο (μια αρχαία μουσική κλίμακα που οι μουσικολόγοι σήμερα πιστεύουν πως αντιστοιχεί περίπου στον πρώτο ήχο της βυζαντινής μουσικής). Οι μύθοι λοιπόν και οι δοξασίες γύρω από τις θεραπευτικές ιδιότητες της μουσικής εμφανίζονται πριν από χιλιάδες χρόνια και παρουσιάζουν κοινά στοιχεία σε όλους τους αρχαίους πολιτισμούς.

Η σχέση της μουσικής με τις ασθένειες παρουσιάζεται στο έργο του "Ταντίλ-Ούλ Εμζίτζε" του Σουουρί Χασάν Εφέντι, Οθωμανού γιατρού και ποιητή.

Παραδείγματα από ανατολική/βυζαντινή μουσική:
Ήχος Ραστ (πλάγιος δ') για νευρολογικές ασθένειες καθώς και παραλυτικές καταστάσεις
Ήχος Χιτζάζ (πλάγιος β') για λοιμώξεις κατώτερου ουροποιητικού και προβλήματα κύστης
Ουσσάκ (πλάγιος α') για καρδιολογικές ασθένειες
Ήχος Νέβα (τέταρτος) για γυναικολογικές παθήσεις
Ήχος Μπουσελίκ (δεύτερος) για πόνους κορμού
Συμπερασματικά, τα πορίσματα εμπειριστατωμένης και πρόσφατης έρευνας μας δείχνουν ότι μπορούμε να χρησιμοποιούμε

τη μουσική ως συμπληρωματικό θεραπευτικό μέσο (complementary treatment) παράλληλα με την κλασική ιατρική. Με τη μουσική μπορούμε να προστατεύσουμε την ψυχοσωματική μας υγεία και να διατηρήσουμε εύρυθμη εγκεφαλική λειτουργία, όπως με την υγιεινή διατροφή και τη σωματική άσκηση ελαττώνουμε την πιθανότητα καρδιαγγειακών επεισοδίων.

Παραδείγματα θεραπευτικής προσέγγισης στη σύγχρονη ιατρική:

1. Αντιμετώπιση χρόνιου πόνου
2. Αντιμετώπιση ψυχοσωματικού stress
3. Τοκετός
4. Μονάδες νεογνών και πρόωρων βρεφών
5. Μετεγχειρητική ανάρρωση (επιτάχυνση επούλωσης τραύματος)
6. Ανακουφιστική θεραπεία καρκινοπαθών
7. Αντιμετώπιση κατάθλιψης
8. Αύξηση αισιόδοξης στάσης και θετικής σκέψης
9. Βελτίωση επικοινωνίας ψυχιατρικών ασθενών
10. Ενίσχυση ανοσοποιητικού συστήματος
11. Αποκατάσταση/Θεραπεία καρδιολογικών παθήσεων

Το αρχαίο ιδεώδες που απαιτούσε τη συμμετοχή της μουσικής στον κορμό της παιδείας δικαιώνεται στον 21ο αιώνα με βάση τα ευρήματα της γνωστικής νευροψυχολογίας και της απεικονιστικής τεχνολογίας. Έτσι, ο Πλάτων αποδεικνύεται προφήτης αφού στον Τίμαιο, το επιστημονικότερο ίσως έργο του, καθορίζει με ακριβή τρόπο το νόημα της μουσικής: « Η αρμονία της μουσικής μας δόθηκε από τους θεούς με στόχο όχι την αλόγιστη ηδονή, αλλά με σκοπό να επιβάλουμε τάξη στις ταραγμένες κινήσεις της ψυχής μας και να τις κάνουμε να μοιάζουν στο θείο πρότυπο».

Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

- Πλάτων, Τίμαιος, Εκδόσεις Πόλις, 1997, Σχόλια-μτφρ. Βασίλης Κάλφας
Dileo C, Music therapy & medicine: Theoretical and clinical applications, eds. American Music Therapy Association (1999).
Dileo-Maranto C, "A Classification model for music and medicine", Dileo-Maranto C, Applications of music in Medicine, Washington DC, 1991, A
McKinney, Antoni M.H., Kumar M. et al., "Effects of guided imagery and music therapy on mood and cortisol in healthy adults", Health Psychol 16(1997), 390-400
Blood A. et al., "Emotional responses to pleasant and unpleasant music correlate with activity in paralimbic brain regions. A PET scan study", Nature Neuroscience 2(1999), 382-387.
Scartell J.P., "A rationale for subcortical involvement in human response to music", In Applications of Music in Medicine, Ed. Chery, L Dileo-Maranto, 1991, AMTA, USA.
Devlin B., Daniels M., Roeder K., "The heritability of IQ", Nature 388(1997), 468-471.

Το μουσικό φαινόμενο

ΛΕΝΑ ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ή μουσική πέρα του γνωστού εφτάσημου

Βρισκόμαστε στη δεκαετία του '80 στην Ελλάδα, στην Αθήνα συγκεκριμένα. Ξεχάστε τα κλασικά ποπ και ροκ τραγούδια, ελληνικά ή και ξένα, με εναλλαγή στροφών και ρεφρέν, με αρχή, μέση και τέλος. Σκεφτείτε διαφορετικά, ριζοσπαστικά. Φανταστείτε μια μουσική που δεν αρχίζει, ούτε τελειώνει κάπου, που αιωρείται σαν διαστημόπλοιο πάνω από τα κεφάλια σας, με ήχους πρωτόγνωρους, προερχόμενους από το τρομερών δυνατοτήτων συνθεσάιζερ και με στίχο καθαρά ελληνικό, σουρεαλιστικό, ποιητικό, που ανοίγει τους ορίζοντες και κάθε φορά σας κάνει να σκεφτείτε και κάτι άλλο, κάτι παραπάνω από την προηγούμενη φορά που τον ακούσατε...

γράφει η Αγγελική Τσιώλη

Κάπως έτσι θα περιέγραφα σε μια παράγραφο αυτό που μου προκαλεί η δουλειά της συνθέτριας και μουσικού Λένας Πλάτωνος, όπως την γνώρισα μέσα από το διαδίκτυο, μετά από προτροπή κάποιου φίλου την περασμένη άνοιξη. Για κάποιους άλλους οπαδούς της, αποτελεί χρόνια και σταθερή αξία, σε αρκετούς έχει συμβάλει στην αλλαγή του τρόπου σκέψης τους, ενώ σπανίζουν αυτοί που θα την αγνοήσουν πλήρως, μόλις πληροφορηθούν για την ύπαρξή της! Γιατί η Λένα Πλάτωνος αποτελεί ένα μουσικό φαινόμενο ανεκτίμητης αξίας για τα ελληνικά, αλλά και διεθνή δεδομένα και δεν είναι λίγοι αυτοί που έχουν ρίξει φως σε αυτήν και τη δουλειά της.

Αποφάσισα λοιπόν να προστεθώ και εγώ στη λίστα αυτών που φωτίζουν το φαινόμενο “Λένα Πλάτωνος”, διότι απλά πιστεύω ότι της αξίζει και θα εξηγήσω το γιατί με τα γραφόμενά μου. Εν ολίγοις, το φαινόμενο αυτό εμπεριέχει τις εξής έννοιες: συνθεσάιζερ, μέλλον, μιμιμαλισμός, ηλεκτρονική μουσική, πρωτοπορία, σουρεαλιστική ποίηση, σχέσεις, όνειρα... Πόσοι από εσάς έχετε ακούσει για αυτήν την καλλιτέχνη, μουσικό, πιανίστα; Και αν την έχετε ακουστά, για ποιο από τα μουσικά έργα της; Η Λένα Πλάτωνος είναι ευρύτερα γνωστή για τη σημαντική συμμετοχή της (γράφοντας μεταξύ άλλων τη μουσική) στο πρόγραμμα της EPA 3, με τίτλο Λιλιπούπολη, υπό τη διεύθυνση του Μάνου Χατζηδάκη, τότε διευθυντή του τρίτου προγράμματος (1978). Προσωπικά, πριν ασχοληθώ μαζί της, ήξερα απ’ έξω και ανακατωτά το “Χορό των Μπιζελιών” από εκείνο τον δίσκο και από την παιδική μου ηλικία, αλλά και παίζοντάς το του γιου μου.

Δεν είμαι μουσικός και δεν έχω πείρα στο συγκεκριμένο είδος μουσικής. Κάποιος φίλος μουσικός και συνθέτης του οποίου τη γνώμη εμπιστεύομαι, από το Παρίσι, μου είπε σε απάντηση της ερώτησής μου “τί γνώμη έχεις για την Λένα Πλάτωνος”: “αυτή είναι τρελή!” Δεν το αναλύσαμε παραπάνω, αλλά εμένα μου έφτανε αυτή η πρώτη έγκυρη γνώμη μουσικού. Είναι αλήθεια και φαίνεται και από άλλες πηγές ότι η Πλάτωνος δεν γράφει αναμενόμενη μουσική, ως εκ τούτου μπορεί να τη θεωρήσει κάποιος και τρελή (σε εισαγωγικά όμως!). Όπως γράφει ο δημοσιογράφος Γιώργος Βουδικλάρης στο online περιοδικό Propaganda, με το άκουσμα του πρώτου της δίσκου “Σαμποτάζ” το 1981, κατάλαβε ότι “υπάρχουν κι άλλοι τρόποι να γίνονται τα πράγματα από αυτούς που επιλέγουν οι πολλοί”. Η τέχνη σε κάποιες περιπτώσεις ισοδυναμεί ή πλησιάζει την τρέλα. Συνοδοιπόροι της στο πρωτοποριακό Σαμποτάζ ήταν η Μαριανίνα Κριεζή, η Σαβίνα Γιαννάτου και ο Γιάννης Παλαμίδας, ενώ αμέσως μετά με σεβασμό και ευθύνη μελοποιεί Καρυωτάκη και διασκευάζει Χατζηδάκι, δίνοντας στίγματα της ευαισθησίας και του ταλέντου της στη σύνθεση, τη μελοποίηση και τη διασκευή. Αθηναία πολίτης (αν και γεννημένη στην Κρήτη), σπούδασε μουσική τόσο στην Ελλάδα (πίانو), όσο και στο εξωτερικό (Βιέννη και Βερολίνο), απ’ όπου επιστρέφει και φέρνει τα πάνω κάτω με το να ασχοληθεί σοβαρά με το συνθεσάιζερ, τη δημιουργία ήχων, όχι μόνο μελωδιών από τις γνωστές 7 νότες.

Για παράδειγμα τα επόμενά της 3 προσωπικά άλμπουμ (Μάσκες Ηλίου, 1984 - Γκάλοπ, 1985 - Λεπιδόπτερα, 1986), όπου γράφει και στίχους και μουσική, αποτελούν αναφορά για μελλοντικές προσπάθειες και στιγματίζουν καθοριστικά την ελληνική ηλεκτρονική μουσική. Έχει μετακομίσει σε νέο σπίτι, με δικό της στούντιο, όλα άσπρα, πειραματίζεται μουσικά και εκφράζεται στιχουργικά με τρόπο απaráμιλλο. Επηρεάζεται από τον Χούλιο Κορτάσαρ (που και αυτός πρωτοπορεί στον τρόπο λογοτεχνικής γραφής) και από τους Pink Floyd (από το βίντεό τους The Wall). Και εκσφενδονίζεται χρόνια μπροστά από την εποχή της! Το κοινό της μικραίνει. Αλλά αυτό δεν την εμποδίζει να συνεχίσει και αργότερα, αρκετά αργότερα (30 χρόνια μετά!) να δει την αναγνώριση από παραγωγούς σε Γερμανία και Αμερική που επανακυκλοφορούν δίσκους της και κάνουν remix σε δικά της κομμάτια από αυτήν την περίοδο!

Σκοπός μου δεν είναι να αντιγράψω και να περιγράψω όλες τις δουλειές της, που εξάλλου είναι εύκολο να τις βρει κάποιος στο διαδίκτυο. Ιδιαίτερα η σελίδα της στο Facebook είναι αρκετά ενημερωμένη. Σκοπός μου είναι να αγγίξω λίγο από την προσωπικότητα της καλλιτέχνης και να κινητοποιήσω κάποιους να της δώσουν τη σημασία που της αξίζει. Η ίδια αναφέρει σε συνέντευξή της ότι το κομμάτι "HESPERIA IRIS GRECA" από τα Λεπιδόπτερα είναι από τα αγαπημένα της. Της θυμίζει την Ελλάδα και το μέλλον της μετά από την κρίση: "κορίτσι βιαστικό, διεθνής μελλοντική γυναίκα"... η ωρίμανση, η υπέρβαση, η αναγέννηση! Η επόμενη δεκαετία σηματοδότηκε από μια ανάγκη ενδοστρέφειας, με λίγες εμφανίσεις και δισκογραφικές δουλειές. Μια κατάθλιψη και μια αποστροφή σχεδόν στη μουσική, που συνδυάστηκε με δύσκολες προσωπικές στιγμές (γονείς και σύντροφος) κατέβαλαν τη δημιουργό για μερικά χρόνια.

Ένα είδος λήθαργου. Ή κουκουλιού, μέσα από το οποίο ξαναπέταξε μόνη και δυνατή η πεταλούδα Πλάτωνος πάνω στις ράμπες του Μεγάρου Μουσικής (2003), του Ηρωδείου (2008) και του θεάτρου Παλλάς (2010), ενώ άρχισε να γράφει πάλι μουσική, τόσο σε ρυθμούς ήσυχους και τζαζ, όσο και δικούς της ηλεκτρονικούς. Μελοποιεί και άλλα ποιήματα, του Ποάλα (2000), του Καβάφη (2011) και του Χρονά (2014).

Διεθνής αναγνώριση είναι αυτό που έλειπε από το παζλ και δεν άργησε να εμφανιστεί. Η τελευταία διετία χαρακτηρίζεται από την επανακυκλοφορία δίσκων της και τα remix κομματιών της (Γκάλοπ και Μάσκες Ηλίου) από διάσημους DJ και παραγωγούς του είδους (Αμερική, Γερμανία). Σε αυτά προστίθεται ένα νέο άλμπουμ (το μοναδικό) σε αγγλικό στίχο, σε ποίηση (πάλι) της

Έμιλυ Ντίκινσον. Ποίηση και στίχοι σουρεαλιστικοί ντύνονται με μια μουσική διαστημική, από άλλο πλανήτη, από άλλη εποχή. Αυτή είναι και η "δυσκολία" της Λένας Πλάτωνος, διότι κάποιον την έχουν αποκαλέσει δύσκολη. Είναι αυτό όμως μειονέκτημα; Ίσως να σημαίνει ότι το κοινό που αποδέχεται αυτή την προσέγγιση να είναι μικρότερο σε αριθμό από τα "εκατομμύρια χιτ πάντα στο ίδιο μπιτ" (στίχος δικός της από την "Άσκηση φυσικής άλυτη")... Αλλά σίγουρα δε χλωαίνει σε ποιότητα και αισθητική. Όπως πάντα έχει να κάνει με την πάλη (ή και συμμαχία - όπως το δει κανείς) ποιότητας εναντίον ποσότητας. Οι στίχοι της έχουν εκδοθεί στο βιβλίο "τα λόγια μου" και ένα ντοκιμαντέρ για την ζωή και το έργο της είχε πρεμιέρα στις 18/12/2017 στη Στέγη Ιδρύματος Ωνάση.

Και είμαι σίγουρη ότι η αναγνώριση του έργου της θα φέρει και άλλες εκδηλώσεις εντός και εκτός Ελλάδος, ίσως και στην Νυρεμβέργη, γιατί όχι; Εσείς θα μπορούσατε να την αγνοήσετε;

Επίσημες πηγές:

https://www.facebook.com/pg/LenaPlatonos/about/?ref=page_internal

Πηγές

<http://popaganda.gr/lena-platonos-interview/03/06/15> συνέντευξη

<http://popaganda.gr/to-pto-teaser-apo-to-ntokimanter-gia-ti-lena-platono>

s/11/10/17 για το ντοκιμαντέρ σε σκηνοθεσία Χρήστου Πέτρου

<https://www.facebook.com/events/2131495943543075/18/12/2017>

<https://www.discogs.com/artist/642532%CE%9B%CE%AD%CE%BD%CE%B1%CE%CE%BB%CE%AC%CF%84%CF%89%CE%BD%CE%BF%CF%82?limit=50&page=1&layout=med> Λίστα με τους δίσκους της

<https://myspace.com/lenaplatonos/bio> περιγραφή εν ολίγοις

<http://www.darkentriesrecords.com/store/vinyl/lena-platonos-sun-masks-lp/#!prettyPhoto> επανακυκλοφόρηση των Μασκών ηλίου Videos

<https://www.youtube.com/watch?v=3tagODDqKvI> συνέντευξη επί τούτω

<https://www.youtube.com/watch?v=JfkCYtrsmDE> hesperia iris greca

Είναι δέκα χρόνια πού `φυγε ο Χρήστος Παπαδόπουλος, πρωτοδάσκαλος των ελληνικών σχολείων Φύρτης/Νυρεμβέργης, ακτιβιστής της ομογένειας, άξιος οικογενειάρχης, ακέ- ραιος συνεργάτης, έντιμος φίλος, άοκνος εργάτης του Συλλόγου Ποντίων Νυρεμβέργης και θαυμαστά σεμνός χαρα- κτήρας. Κι αν λείπει μια φορά από την ομογένεια της Φραν- κονίας, λείπει χίλιες από το κοινό των Ποντίων, καθώς κέρδισε δόξα ινστρούχτορα και γενάρχη της ομοσπονδίας των 45 Συλλόγων τους στην Ευρώπη.

Ο Δάσκαλος έφυγε νωρίς, αποζημιώθηκε όμως με ομηρικό θάνατο, καθώς ξεψύχησε στην αγκαλιά του φίλου του, θά- νατο που βεβαίως δεν επεδίωξε, πλην όμως βάζουμε στοί- χημα πως απόλαυσε...

Αναδημοσιεύουμε στη Μνήμη του, αντί φιλολογικού μνημόσυ- νου και λοιπών κοινοτυπιών, έμμετρο αφηγηματικό ιαμβικό δεκαπεντασύλλαβο, μιμούμενοι δομές του δημώδους κύκλου της ποντικής λαϊκής ποίησης. Χρησιμοποιούμε φράσεις και σύμμεικτα λεξιλόγια των ιδιωμάτων Χαλδεΐας, Άνω Ματσού- κας, Σάντας, Ινέπολης και Τραπεζούντος. (διάκριση κατά τον ακαδημαϊκό γλωσσολόγο Δ. Τομπαΐδη)

Requiem

Δέκα χρόνια
χωρίς τον Δάσκαλο

(Το παχύ α διαβάζεται ως βραχύ α,
τα παχιά χ , σ , ψ διαβάζονται ch, ch, pch αντίστοιχα)

Σον Άδ` τον ανεβλόητον, ντου άκρας πουθέν` κ` είναι,
εκεί σκοτίαν βασιλεύ, κι ο γήλεν εν` τουσάνον,
οι νεοντάδες παραστάρ`, ντο κατασταίν` τα πόρτας
οι γεροντάδες το κεράν, ντο κατασταίν` το δώμαν,
ειν` τα κοράσια νίασμαν, στ` αχλόετον εναύλιν,
και η βρούχνα είναι πιθαμήν και το νερόν χερέαν,
νερόν ακαλαντίαστον, πάχνεας καπατεμένον.
Εκές σον Άδ`, τ` αγροτερίδ`, ας λέγμε Κατοχώριν,
ανθρώπ` και ψύα ταραγά, π` εζήσαν και `πιδέβαν,
ανάλυμαν-κατάλυμαν, ση γης την ψευτοσύναν,
έναν εμεύνε, ση Λαμπρήν και σο Χριστός Ανέστη,
Ατού σο δυσοσκέπαστον, το μαύρον σταυροστράτιν,
οσήμερον κάτ` θαμαστόν, κάτι εμεταλλάεν,
παίζ` το ταβούλ και `ν` η ζουρνά, παίζνε τα κεμετζέδες,
η τοξαρέαν το τσινάκ`, τσατσοφωτίζ` ο τόπον,
η τραγωδίαν τ` άψιμον, μεροφωτίζ` ο τόπον,
έχ` και γουρεύτεν μουχαπέτ, τ` οψίκ χελιδονίζει
κ` αρωθυμά τ` ανθρώποις ατ`, ντο ζούν` σ` Απανοχώριν.
Κάποτε στέκνε και τερούν, μετρούν τα λειφτασέας,
τίναν θυμέθαν κ` έγγεψαν, να παίρνε αρωθυμίαν?
Τον Χρήστον ερωθύμεσαν, τον Δέσκαλον αγγεύνε.
Στείλνε σαήν τον Χάροντα, τον ψυχοκουβαλάτεν,

ανεβλόητον-χωρίς ευλογία, ντου-όπου
ο γήλεν-ο ήλιος, τουσάνον-εχθρός
παραστάρι-σταθερό θύρας, κατασταίνω-συγκρατώ
κεράνι-ξυλοδοκός στέγης, δώμαν-χωμάτινη στέγη
κοράσι-κορίτσι, αχλόετος-δίχως χλόη, εναύλιν-αυλή
βρούχνα-μούχλα, χερέαν-μήκος πήχη χειριού
ακαλαντίαστο νερό-πρωτοχρ. έθιμο ευλογίας νερού,
καπατεμένος-σκεπασμένος, αγροτερίδι-άγριος τόπος
ταραγά-ανακατεμένα, επιδέβαν-προσπέρασαν
ανάλυμαν-κατάλυμαν: έκφρ.=έφυγαν αμέσως
έναν εμεύνε-σ` ένα ελπίζουν
δυσοσκέπαστος-ομιχλοσκεπασμένος
θαμαστόν-περίεργο, εμεταλλάεν-άλλαξε

τσινάκι-σπίθα, τσατσοφωτίζει-φως χαραυγής
άψιμον-φωτιά
γουρεύτεν-συγκροτήθηκε, μουχαπέτ-γλέντι
οψίκι-παρέα, χελιδονίζει-χαίρεται
τερούν-κοιτάζουν, λειφτασέας-οι ελλείψεις
τίναν-ποιόν, έγγεψαν-άγγιξαν (φέραν τον λόγο του)
παίρω αρωθυμίαν-έκφρ.=άρω την πεθυμιά
σαής-ταχυδρόμος, ψυχοκουβαλάτες-ψυχοπομπός

παρακαλούν τον Χάροντα, ν` εγβαίν σ` Απανοχώριν.
Κερέν σην ψύν τη Χάρονος έρται η παρακαλία,
να πάει μενεί σον Δέσκαλον, τον άκλερον τον Χρήστον,
τη μάνας` ατ` το λαλασάρ`, τη ξενητάς γεσίριν,
όθεν κες στέκ, ν` αχπάσκεται και έρται σην απάντην,
και ντ` αποσκάλωσεν ν` αφήν` και μην αποδουλίζει,
επευκαιρώθεν το καντήλ`, μουράτα κι πλερούνταν.
Χαμάν έρθεν ο Χάροντας, ράστα τ` Αρωθυμέα,
καλεσοχάρτιν δί` ατον, παρακαλεί και γράφτει,
όθεν κες στέκ`, ν` αχπάσκεται και έρται σην απάντην,
ντο αποσκάλωσεν ν` αφήν`, και μην αποδουλίζει.
Δεβάζ` ο Χρήστον, κοντοστέκ`, φοάται α` σον Χάρον,
πυκνοδεβάζ`, καλοτερεί, κομπούται α` σα λόια,
χαράς λόια και τη εγάπ`ς, υίας και χαιρετίας,
μενούν` ατον οι συενοί, μενούν` ατον οι φίλ` ατ`,
ποι` έχνε ένοικον σον Αδ` ,ίλαμ τα γονακά `ν` ατ`,
ν` αφήν` παιδία ορφανά και δίχως δαρμηνείας,
ν` αφήν` εγγόνα αέννητα και τη τσιγμάτ` το εχ` ν` ατ`
ν` αφήν` συντρόφς παντάκλερους, το δίχως βεσιάτιν.
Στοχάσκεται, βαρανουνίζ, καμίαν ντο κ` εποίκεν,
τερεί τ` ολδέρα τ` θολά, κάτ` άμον να εκορώθεν,
θολά και ανεγροίκιστα, ο νούς ατ` πάει κ` έρται.
Ο Δέσκαλον ψυν κατενόν και πάντα εμπρολάτες,
με το ναμούς κατέστεσεν, φιλίας, συγγενότας,
τρία παιδία ετράνεψεν και μύριους μαθητάδες,
την κάλην ατ` ετίμεσεν, πλέα και περιπλέα,
ο Χρήστον ο καλόγνωμον κι` ο νουστερεωμένον
πως έντον και καταθαρρεί και ρούζει σο τουζάχιν?
- Χάρε μ` οσήμερον ας εν`, θα χτίζω την καρδιά σ`,
δέβα εσύ, κ` εγώ απ` οπίς, έρχουμε απάν` σ` ιχνάρι σ`,
εκεί σο μαύρον σταυροστράτ`, έρχουμαι σην απάντην,
αν εν` καλλίον άμον ντο λες, έναν ξα` απομένω,
άλλο πολλοί απάν` κεκά, μούτλαγα κατ` πεγνεύταν,
κι όντες θα στέκ` η κεμεντζέν και στέκει το γαβάλιν,
κι όντες φιλώ και χόρταζω τοι φίλτς και συγγενοίς ιμ`,
οτότες Χάρε μ`, μαναχός, παίρω τ` οπίς την στράταν,
τη στράταν την καλότυχον, ντ` εγβαίν σ` Απανοχώριν,
πολλά μη κείνταν μαναχοί, παιδία και τ` εγγόνα
να μη προφτάν μαυροφορεί, το εχ` και `ν` η στερέα μ`,
να μη ρούζνε οι άκλεροι, οι φίλοι μ` και σ` αράεν`.
Ο Χάροντας, ο Δίκλωπον, ακούει, `δεν κι λέει,
άμον ντο λέγνε οι παλαιοί, αποφκακές χαντζεύει,
εξέρ` ντο είναι νεφιλέν, τ` ομούτ τ` Αρωθυμέα,
αούτο η στράταν εν αγνόν, πάει και κλώσην κ` έρται,
όσον ντο θέλεις έμεψον, εείνε περγελά σεν.
Φέβερρον εν ο Θάνατον, στασιμονήν κι στέκει,
κανάν ωτίν, ατός κι δί` και νε χάριν χαρίζει,
όθεν κες θέκ` τον άρχοντα, θέκει τον χουσμεκιάρην.
Μίαν εντώκεν το ισμάρ, λάιξεν το κιφάλ` ν` ατ,
τον Χρήστον παρεγόρεσεν και πάγνε σην απάντην,
`κόμαν `κουσκεύκεται ταούλ, αντιδονούν τα κόρδας,
καλώς και καλωσόρισες, το πόστιν τσιμπονίζει,
Χρήστον εμπαιν` σο mouχαπέτ`, τ` αλάιν μελεσεύει,
-Κατοχωρέτ` ντο στέκετεν, χορέψτεν σο χατήρι μ` ...

... έμπαν Χριστιανάρ` έτος ι, ινδικτιών ρ´ ,λ´ ,Δ´

Λαμπρόπουλος Δημήτρης, για τον Σύλλογο Ποντίων Νυρεμβέργης, Cardinal Bessario

εγβαίνει/εβγαίνει-βγαίνει
κερέν-ακριβώς, ψύν-ψυχή, έρται-έρχεται
μενεί-παραγγέλνει, άκλερον-άκληρος
λαλασάρ` -χαϊδεμένο, γεσίριν-αιχμάλωτος
αχπάσκεται-ξεκινάει, απάντην-συνάντηση
αποσκάλωσεν-άρχισε εργασία, αποδουλίζει-
τελειώνει εργασία, μουράτα-πόθοι, πλερούνταν-
ξοφλούνται, χαμάν-αμέσως, ράστα-συναπάντημα
Αρωθυμέας-νοσταλγός

κομπούται-γελιέται, λόια-λόγια
υίας και χαιρετίας: έκφρ.= χαιρετισμούς
μενούν-παραγγέλλουν, συενοί-συγγενείς
ποι` -που, ένοικον-σπίτι, ίλαμ-ειδικά

τη τσιγμάτ` -για λύπηση, το έχ` ν` ατ` -το έχει του=
τον άνθρωπό του, βεσιάτι-τελευταία επιθυμία
βαρανουνίζ` -περισκέπτεται, εποίκεν-έκανε
τερεί-κοιτάζει, εκορώθεν-τυφλώθηκε
ανεγροίστηκα-ακατανόητα
κατενόν-καθάρια, εμπρολάτες-μπροστάρης
ναμούς-υπόληψη
ετράνεψεν-μεγάλωσε
πλέα-πλέον
νουστερεωμένον-σώφρων
καταθαρρεί-εμπιστεύεται, ρούζει-πέφτει, τουζάχι-
παγίδα, χτίζω την καρδιά: έκφρ.=κάνω χατήρι

καλλίον-καλλίτερα, έναν ξα` : έκφρ.=λίγο
άλλο πολλοί-πιο πολλοί, μούτλαγα-το δίχως άλλο
πεγνεύταν-καλάρεσαν, γαβάλιν-φλογέρα

στερέα-αγαπημένη
ρούζνε- πέφτουν, αράεν-αναζήτηση
Δίκλωπον-διπρόσωπος
αποφκακές χαντζεύει: έκφρ.=ενεργεί δόλια
νεφιλέν-μάταιο, ομούτ-ελπίδα
αγνόν-περίεργη, κλώσην-επιστροφή
έμεψον-έλπισε, εείνε-εκείνη
στασιμονή-στάση
ωτίν-αυτί
θέκει-τοποθετεί, χουσμεκιάρην-υπηρέτη
ισμάρ-νόημα, λάιξεν-κούνησε
πάγνε-πηγαίνουν
αντιδονούν-πάλλονται, κόρδας-χορδές
πόστιν-άσκαυλος, τσιμπονίζει-ηχεί
αλάιν-παρέα, μελεσεύει-συγκεντρώνεται

ORIENT OPUS

Die modale Musik des Orients. Als einigendes kulturelles Merkmal in der östlichen Welt.

Der Griechische Kunstclub Nürnberg e.V. setzt seine Reihe über die musikalische Bedeutung des Orients fort und präsentiert seine nächste Produktion.

Die modale Musik des Orients umfasst Musik aus vielen Kulturen, denen allen gemeinsam ist, dass sie bestimmte musikalische Tropen/Skalen verwenden.

Ihre Hochblüte und weite Verbreitung erlebte diese Musik während des Byzantinischen Reiches. An ihrer Entwicklung arbeiteten viele Völker des Vorderen Orients, des Kaukasus, Griechenlands und der Türkei im Austausch untereinander. Sie breitete sich jedoch geografisch noch viel weiter aus, und konnte in verschiedenen Regionen einen eigenen Stil erlangen und reiche musikalische Schätze hervorbringen.

Zwei Tage lang (am 10. und 11. Februar 2018) werden wir mit der wertvollen Unterstützung durch die Experten Ross Daly und Kelly Thoma die gemeinsamen Elemente dieser Musiken herausarbeiten. Das wird in Form eines Seminars von Ross Daly geschehen, mit dem Titel: "Modale Musik als einigendes kulturelles Merkmal in der östlichen Welt".

Am 10. Februar 2018 gibt es ein Konzert von Ross Daly und

Kelly Thoma, gemeinsam mit der Musikgruppe des Griechischen Kunstclubs Nürnberg, und weiteren Musikern, die sich mit dieser Musik auseinandersetzen.

Das Projekt wird vom KUF-Kulturbüro Muggenhof unterstützt.

10/11 Februar 2018

Kulturwerkstatt auf AEG, Fürther Str. 244d, 90429 Nürnberg
Großer Saal

Preise:

Konzert: 17,- EURO
(ermäßigt 12 EURO)

Seminar: 60,- EURO

(beinhaltet auch den Eintritt zum Konzert)

Reservierungen unter:

reservierung@griechischerkunstclub.com

Ross Daly

Ross Dalys Reise zur Musik der Welt ist zugleich ein Lebensweg. Geboren in England von irischen Eltern, reist er mit ihnen in viele Länder und interessiert sich bald sehr für Musik.

Nachdem er in den späten 1960er Jahren sowohl die Disziplin als auch die Freiheit des Experimentierens dieser Zeit erfahren hatte, kam er zum ersten Mal in Kontakt mit der musikalischen Tradition des Ostens, was sein Leben radikal veränderte.

Die erste nicht westliche Tradition, die er studierte war die klassische indische Musik. In den folgenden Jahren reiste er ausgiebig und studierte eine Vielzahl von Musikinstrumenten und Traditionen. Zu dieser Zeit vertieft er in die Musik von Indien und Afghanistan.

1975 reiste er nach Kreta und begann mit dem großen Lehrer Kostas Mountakis die kretische Lyra zu studieren. Seine Lehre dauerte viele Jahre. Zur gleichen Zeit besuchte er häufig die Türkei, wo er die klassische osmanische sowie die populäre türkische Musik studierte.

Nach mehreren Jahren intensiven Trainings in verschiedenen musikalischen Traditionen, beginnt Ross Daly sich sehr für die Komposition zu interessieren und verknüpft dabei an die verschiedenen Quellen, die er zuvor studiert hat. Bis heute hat er mehr als fünfunddreißig Alben veröffentlicht, sowohl mit persönlichen Kompositionen als auch mit Adaptionen verschiedener traditioneller Melodien, die er während seiner Reisen gesammelt hatte. Kreta ist weiterhin eine Basis für seine persönliche und musikalische Forschung, während er um die Welt für Konzerte reist.

Als Meister vieler Musikinstrumente hat Ross Daly immer wieder mit großartigen Musikern aus der ganzen Welt zusammengearbeitet, die in der musikalischen Disziplin östlicher Traditionen arbeiten und dabei neue Formen und kreative Improvisation erforschen. Unter anderem spielt er kretische Lyra, afghanische Rampamp, Laute, politische Lyra, Saran, Oud, Sasis und Tambour. Ross Daly ist einzigartig als Komponist und baut seine Kompositionen auf die subtilen Schattierungen und die lebhaften Begegnungen der verschiedenen Klänge der Traditionen, die er studiert hat.

Ross Dalys Musik bietet etwas, das heute schwer zu finden ist: Kontinuität und Einheit.

Ein Begleiter der Essenz von Musik zu werden, die keine physische Begrenzung hat, ist eine magische Erfahrung jenseits von Raum und Zeit, die den natürlichen Fluss uralter Traditionen mit den komplexesten Bedürfnissen des modernen Zuhörers verbindet.

Kelly Thomas

Kelly Thomas wurde 1978 in Piräus geboren.

1995 begann sie sich, mit Hilfe des Lehrers Ross Daly, mit der Lyra auseinanderzusetzen. Seit 1998 reist sie mit ihm und seiner Band "Labyrinth" in Europa, Asien, Amerika und Australien. So konnte sie mit namhaften Musikern verschiedener Traditionen der Welt zusammenarbeiten und dadurch ihren besonderen Klang beim Lyraspiel zur Gestaltung bringen und entfalten.

Weltmusiker der traditionellen Musik mit den sie zusammengearbeitet hat, sind unter anderen:

Trio Chemirani, Zohar Fresco, Pedram Khavar Zamini, Efen Lopez, Dhruva Ghosh, Ballake Sissoko, Mehmet Erenler, Hossein Arman, Goksel Baktagir, Yurdal Tokcan, Shubhankar Banerjee, Ahmet Kaya Omer Erdogdular, Huun Huur Tu.

Ολυμπιακοί Αγώνες

Επίκαιρα και «κάποιος Λεόνς»

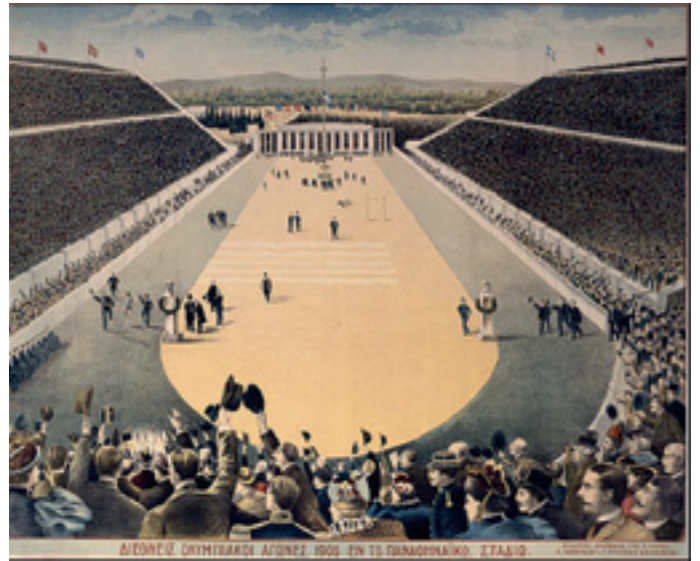
Μια δεκαετία μετά τους πρώτους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1896 η Αθήνα στάθηκε για δεύτερη φορά οικοδέσποινα της ολυμπιακής ιδέας. Οι αγώνες του 1906 αναφέρονται στις μέρες μας ως «ενδιάμεσοι» ή «ανεπίσημοι ολυμπιακοί αγώνες», ως «Μεσολυμπιάδα εκτός σειράς», που διοργανώθηκε για να εορταστούν τα δέκα χρόνια από την αναβίωση του αρχαίου θεσμού και ως χρονικό σημείο της πρώτης κινηματογράφησης στον τόπο μας από «κάποιον Λεόνς», ανταποκριτή της Gaumont. Τα γεγονότα του 1906 συνοδεύονται αφενός από υποβιβασμό των αγώνων του 1906 και αφετέρου από θολές ανακρίβειες για τις κινηματογραφικές λήψεις.

Οι Αγώνες

Οι επιτυχημένοι αγώνες του 1896 ενθάρρυναν τους Έλληνες διοργανωτές για την διεκδίκηση των Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα, σε αντίθεση με τον βαρόνο Pierre de Coubertin, ο οποίος επιθυμούσε αγώνες σε εναλλακτικές χώρες. Η απόφαση της διεθνούς ολυμπιακής επιτροπής όμως ευνοούσε την ελληνική πρόταση με Ολυμπιακούς Αγώνες ανά δύο χρόνια: 1898 Αθήνα, 1900 Παρίσι, 1902 Αθήνα, 1904 Στ. Λούις κτλ. Δυστυχώς ο ελληνοτουρκικός πόλεμος του 1897 ανέκοψε τη συνέχεια των Ολυμπιακών Αγώνων σε ελληνικά εδάφη και οι επιδιώξεις του Coubertin πραγματοποιήθηκαν. Οι ατέλειες όμως στη διεξαγωγή των Αγώνων κατά τη διεθνή έκθεση στο Παρίσι και στο αμερικάνικο Σεντ Λούις επέστρεψαν την επιτροπή στην ιδέα του δίχρονου ρυθμού και στην Ελλάδα ως τόπο διεξαγωγής. Η Αθήνα θα εκτελούσε τους τέταρτους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Γράφει η Δρ. Ελένη Ψωμά

Στις 9 Απριλίου 1906 (Ιουλιανό Ημερολόγιο – κατά το Γρηγοριανό στις 22 Απριλίου) πραγματοποιήθηκε η τελετή έναρξης των Αγώνων στο Παναθηναϊκό Στάδιο υπό την παρουσία των βασιλέων της Ελλάδας και της Μεγάλης Βρετανίας. 903 αθλητές – μεταξύ αυτών επτά αγωνιζόμενες αθλήτριες και 14 άνευ ανταγωνισμού – από 20 χώρες θα συναγωνίζονταν σε 11 αθλήματα. Οι ως επί το πλείστον δυτικοί αθλητές και η παρουσία του Άγγλου Βασιλέα Εδουάρδου του Ζ', της βασίλισσας Αλεξάνδρας (αδερφής του Γεωργίου του Α') και του πριγκιπικού ζεύγους της Ουαλίας ενίσχυσαν το κύρος των αγώνων ως διεθνούς γεγονότος: δημοσιογράφοι της λονδρέζικης Times και του πρακτορείου Reuters δρουν ως ανταποκριτές στην Αθήνα. Φυσικά στο σημαντικό γεγονός δεν έλειψαν και οι κινηματογραφικές μηχανές λήψης. Το διεθνές δίκτυο κινηματογραφικών επικαίρων λειτούργησε αναμφίβολα από τις αρχές του περασμένου αιώνα. Τουλάχιστον δύο οπερατέρ τράβηξαν σκηνές εκ του φυσικού στην Ελλάδα του 1906.

Ο Λεόνς

Οι λήψεις των Αγώνων του 1906 στην Αθήνα θεωρήθηκαν για πολλές δεκαετίες από τους ιστορικούς κινηματογράφου ως οι πρώτες λήψεις στην Ελλάδα, με οπερατέρ «κάποιον Λεόν» ή «Λεόνς», κατά πάσα πιθανότητα Γάλλος, ερχόμενος από Αίγυπτο για να καλύψει τους Αγώνες. Το ντεμπούτο του όμως ο κινηματογράφος το είχε δώσει ήδη το 1897, κατά τον ελληνοτουρκικό πόλεμο στο θεσσαλικό μέτωπο. Και ο κύριος «Λεόνς» παρέμεινε μια θολή μορφή στην Ιστορία του ελληνικού κινηματογράφου – άνευ ταυτότητας και δίχως περαιτέρω στοιχεία. Υπάρχουν όμως ίχνη για την ύπαρξη του «Λεόνς» στην Αθήνα στις αρχές του 20ου αιώνα;

Έξι χρόνια αργότερα – το 1912 – το όνομα «Λεόνς» εμφανίζεται σε πρακτικό συνεδρίασης του Θεραπευτηρίου Ευαγγελισμός: Το Συμβούλιο εγκρίνει «εις το κατάστημα κινηματογράφων Σ. Λεόνς» ένα χρηματικό ποσό για τις δαπάνες της κινηματογράφησης εγχείρησης καισαρικής τομής στο γυναικολογικό τμήμα του Θεραπευτηρίου. (Το έγγραφο βρίσκεται στην Ταινιοθήκη της Ελλάδος).

Ο «Λεόνς» αναφέρεται το 1924 σε συνέντευξη από τον Δήμο Βρατσάνο ως αντιπρόσωπος της γαλλικής εταιρείας Gaumont μετά το 1906 στην Αθήνα. Στις σελίδες του Κινηματογραφικού Αστέρα καταλογίζονται την ίδια χρονιά οι υπάρχουσες εταιρείες ενοικιάσεων κινηματογραφικών ταινιών – ανάμεσα στις δεκαέξι εταιρείες βρίσκεται και το όνομα Λεόνς Σνάϊντερ, πράκτωρ της Γκωμόν με γραφείο στην οδό Ζεξίδος 1 στην Αθήνα.

Το 1926 δημοσιεύεται και πάλι στον Κινηματογραφικό Αστήρ μια διαφήμιση, όπου γνωστοποιείται ότι «μόνος αντιπρόσωπος δι' όλην την Ελλάδα της Γκωμόν και της Φερστ Νάσιοναλ» είναι ο Τηλέμαχος Σπυρίδης – «ο Κος Λεόνς Σνάϊντερ τέως υποπράκτωρ της Εταιρείας Γκωμόν ουδεμίαν έχει πλέον σχέσιν με την ρηθείσαν Εταιρείαν».

Ο Λεόνς υπήρχε λοιπόν, λεγόταν Σνάϊντερ και εργαζόταν για την Gaumont – πληροφορίες που συνθέτουν ένα ακόμη κομμάτι στο πάζλ των λήψεων των Αγώνων του 1906 στην Αθήνα.

Τα γρηγορότερα επίκαιρα

Ο Félix Mesguich, ένας από τους πρώτους κινηματογραφιστές των Lumière, στα απομνημονεύματά του με τίτλο *Tour de Manivelle: Souvenirs d'un chasseur d'images* δίνει μια εικόνα του επαγγέλματος οπερατέρ στις αρχές του 20ου αιώνα. Το 1906 ως απεσταλμένος της αγγλικής εταιρείας Urban Trading Company ο Mesguich ταξίδεψε από την Νάπολι της Ιταλίας στην Κέρκυρα, απ' όπου συνόδεψε την αγγλική βασιλική οικογένεια στην Αθήνα. Ήδη στην Κέρκυρα κινηματογράφησε το Αχίλλειο και φτάνοντας στην Αθήνα προετοιμαζόταν για λήψεις της τελετής έναρξης των Αγώνων. Εκεί όμως συνειδητοποίησε ότι τα κινηματογραφικά δικαιώματα στο Παναθηναϊκό Στάδιο ανήκαν στην εταιρεία Gaumont, ώστε του απαγορεύτηκε να τραβήξει σκηνές της τελετής μέσα από το στάδιο. Ο Mesguich όμως, στήνοντας την κινηματογραφική μηχανή του έξω από το στάδιο, κατάφερε να απαθανατίσει σκηνές των αγώνων, παρά τις αντίξοες συνθήκες, όπου Έλληνας συνεργάτης της Gaumont προσπαθούσε να μποϊκοτάρει τη λήψη, κρατώντας μια ομπρέλλα μπροστά στο φακό. Η δολιοφθορά όμως δεν εμπόδισε τον Mesguich: οι μπομπίνες στάλθηκαν το ίδιο βράδυ στο Παρίσι. Οι σκηνές του Mesguich από την Κέρκυρα και την Αθήνα ήταν και οι πρώτες κινηματογραφικές εικόνες από την Ολυμπιάδα του 1906 που προβλήθηκαν σε ευρωπαϊκό κοινό. Η Gaumont αργοπώρησε στο άθλημα των νεότερων και γρηγορότερων επίκαιρων.

Ο υποβιβασμός σε «Μεσολυμπιάδα»

Ο Pierre de Frédy, Baron de Coubertin απουσίαζε από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1906 στην Αθήνα. Αρνήθηκε να ταξιδέψει στην Ελλάδα και αργότερα αρνήθηκε να αναγνωρίσει τους αγώνες αυτούς ως ισότιμους. Και στην αρνητική θέση του απέναντι στην Αθήνα ως τακτική οικοδέσποινα του αθλητικού μεγάλου γεγονότος στάθηκαν οι ανήσυχτοι πολιτικοί και οικονομικοί καιροί που ζούσε η Ελλάδα. Οι αθηναϊκοί Αγώνες του 1910 και του 1914 ακυρώθηκαν και ο πλέον απρόσβλητος Coubertin κατοχύρωσε τη θέση του ως υπερπατέρα των Ολυμπιακών Αγώνων. Παρά το γεγονός ότι αυτοί οι Αγώνες έσωσαν την ολυμπιακή ιδέα και καθιέρωσαν την τελετουργία, η Ολυμπιάδα του 1906 υποβιβάστηκε με την βούληση του Coubertin σε «Μεσολυμπιάδα εκτός σειράς» ή χαρακτηρίστηκε ως επέτειος των Αγώνων του 1896. Είναι καιρός, εκατό χρόνια αργότερα, να πάρει τη θέση της στην ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων ως τέταρτη σύγχρονη Ολυμπιάδα, η οποία έφερε στο παγκόσμιο επίκεντρο διαμέσου του κινηματογραφικού φακού την Αθήνα του 1906.

Unsere Autorin fährt seit zwanzig Jahren in ein Dorf nach Südkreta. Viele Jahre schon bewundert sie ein prächtiges, stein-geschmücktes Häuschen am Ortsausgang.

Zusammen mit einer griechischen Freundin hat sie dessen 93-jährige Bewohnerin im vergangenen Jahr endlich besucht – und eine heimliche Künstlerin mit politischer Vergangenheit entdeckt.

Den ersten Teil der Reportage lesen Sie in dieser Ausgabe, den zweiten Teil in der kommenden.

Kyria Angeliki aus Kreta ist heute noch empört, wenn sie über Armut spricht. Wäre der Heilige Antonius nicht gewesen, hätte sie damals, vor dem Zweiten Weltkrieg, nicht einmal eigene Schuhe gehabt. Vielen Menschen geht es heute noch so. Und so lange das so ist, nimmt Angeliki die Steine aus dem Meer.

Es ist Herbst auf der griechischen Insel Kreta. Im Südosten ist es immer noch richtig heiß. Am späten Morgen, kurz vor der Mittagshitze, tritt Kyria Angeliki* aus ihrem Haus. Auf einen borstenlosen Besen gestützt, läuft sie zu ihrem Garten und geht ihre Pflanzen ab. Bleibt stehen und bückt sich langsam, den Besen zur Seite schiebend. Lässt den Stiel fallen, rupft ein Büschel. Greift nach dem Besenstiel und arbeitet sich langsam wieder hoch. Steckt das Büschel in die Tasche. Setzt den Weg fort. An Ruhe ist nicht zu denken.

[schreibt Karin Henjes](#)

„Ob ich morgen Zeit habe? Das kann ich nicht sagen, mein Kind, ich lebe heute.“ Angeliki meint das wortwörtlich, wenn man ihr einen Besuch am nächsten Tag vorschlägt. Sie ist 93 Jahre alt, ihr Gedächtnis lässt nach. Jeder Tag ist Heute, und morgen ist sie vielleicht nicht mehr da. Vielleicht muss sie morgen aber auch zu einem der Alten und Kranken hier im Dorf, bei denen sie immer noch nach dem Rechten sieht.

Also wenn wir ihre Geschichte hören wollen, dann erzählt sie diese am besten gleich jetzt, sofort.

Sie ist klein, höchstens 1,50 Meter groß, und trägt ein graues Schürzenkleid. Ihr nach hinten gekämmtes, kurzes Haar ist hell. Ihr Gesicht erzählt ein ganzes Leben. „Wundert euch nicht, dass meine Stirn so glänzt,“ sagt sie. „Ich habe einen Ausschlag und habe heute früh Olivenöl aufgetragen.“ Tatsächlich, ein Glanz auf der Stirn. Ansonsten: tiefe, feste Falten. Lachfalten, Trauerfalten, Falten des Zorns. Im Dorf ist sie als Kämpferin bekannt. Ein Temperament, das sie mit Kieselsteinen in Schach hält.

Das Dorf, das sind ein paar hundert Menschen am äußersten Zipfel Europas am libyschen Meer. Die Vorfahren starben, als die Deutschen 1943 ihre Häuser im Zweiten Weltkrieg niederbrannten. Doch die Familien gaben nicht auf. Sie bauten ihre Häuser neu und kalkten sie weiß. Maulbeerbäume säumen jetzt die Straßen, die nach amerikanischem Vorbild gerastert sind. Vor bunt gestrichenen Türen und violetten Bougainvilleen stehen Tische und Stühle auf den Straßen, und der

Nachbar ist immer nur einen Blick weit entfernt.

Nicht so Angeliki. Sie ist eine von denen im Dorf, die sich zurückziehen. Ihr Haus liegt in einer grünen Oase, ganz am Ende des Orts. Es gibt keine öffentliche Straße zum Grundstück, nur einen staubigen Weg. In ihrem Vorgarten blühen Pflanzen, deren Blätter rote Sterne bilden und deren Namen hier niemand kennt. Das Haus hat eine Veranda. Davor geschieht Wunderliches. Seit Jahren wachsen dort kleine Natursteingebilde in die Luft. Mäuerchen, Vorsprünge, Mosaik. Mit Bildern aus roten, grünen, gelben, blauen und schwarzen Meereskieseln. Mit Fischen, Sonnen, Delphinen, Sternen, Blumen, Schmetterlingen.

Kyria Angeliki und die Sprache der Meereskiesel

„Das habe ich alles selbst gemacht, mit meinen eigenen Händen“, sagt Angeliki. Seit Jahren macht sie das. Sucht Kiesel am Strand; bringt sie nach Hause; sortiert sie nach Farben; gießt Formen mit Zement aus; legt Tiere und Pflanzen hinein; setzt das Werk an die Mauer oder anderswo hin. Jetzt, wo sie nicht mehr so gut kann,

hilft ihr ein Holländer aus dem Dorf. „Mein Haus ist kein Prunkhaus“, sagt Angeliki. „Es ist aus ganz einfachen Steinen gemacht, dem Material der Armen. Die Armen sind es, die mich interessieren, nicht die Reichen!“ Man fühlt sich vage an die Bauten des spanischen Architekten Gaudi erinnert, an den Palais Idéal des französischen Briefzustellers Ferdinand Cheval. So etwas hier zu sehen, in einem 600-Einwohner-Dorf am südöstlichen Rand Kretas, von einer alten Frau geschaffen, verblüfft so sehr, dass man (wie die anderen Touristen) immer wieder vorbeigeht und schaut – und auf Einladung liebend gern das Haus eintritt.

Durch die blau gestrichene Tür führt Angeliki ihre Gäste ein in eine schattige Wohnküche. Zwei Sofas, ein Tisch, an der Stirnseite eine Kochecke. Die Sofas und der Tisch sind mit

handgearbeiteten Stoffen bedeckt, der Boden ist mit einem Fliesenmotiv aus Knossos ausgelegt. An den Wänden Fotografien, Malereien und immer wieder Zeichnungen von Angelikis Sohn Giorgos, als er noch jünger war. Heute macht er Honig.

Auf Tischchen und Wandvorsprüngen stehen Stein- und Tonfiguren, Collagen, Upcycling-Aschenbecher, alles von Touristen für Angeliki gemacht. Alles hat sie dankbar angenommen, alles würdigt sie und stellt sie auf. Sie ist längst in der vernetzten Welt angekommen. Ihre Tochter Despina ist Tourismusfachwirtin und vermietet auf dem Anwesen gleich nebenan Apartments.

Unter all den Figuren, Bildern und Fotografien sind Spuren von Angelikis Leben. Gold gerahmt auf der Kommode gleich neben dem Sofa steht ein Schwarzweiß-Porträt ihres Ehemanns. Seit dreißig Jahren ist er tot, und Angelikis Stimme bricht heute noch, wenn sie von ihm spricht. Ein attraktiver, rauchender Mann. Auf die weißen Ränder des Fotos hat Angeliki ein Liebesgedicht geschrieben. Ja, sie dichtet auch. Ihr ganzes Leben hat sie in Reime gefasst, und erstaunt hört man ihr zu, wenn sie ihre Lebensgeschichte in Reimen rezitiert.

Angelikis Vater ist Gastwirt, als Angeliki zur Welt kommt. Die Ehe ihrer Eltern ist arrangiert, die Familie arm. Geboren 1924 als erstes von sieben Kindern, bekommt Angeliki dies früh zu spüren. „Ich habe weder Schreiben noch Lesen gelernt. Das habe ich mir später selbst beigebracht“, sagt Angeliki. „Meine ersten Schuhe und mein erstes richtiges Kleid bekam ich mit zehn Jahren. Das geschah, nachdem ich voller Verzweiflung den heiligen Antonius darum anflehte. Er erbarmte sich meiner, und eine Alte aus unserem Dorf gab mir später tatsächlich Schuhe und etwas zum Anziehen.“

Mit zwölf Jahren beginnt Angeliki, als Krankenschwester im Nachbardorf zu arbeiten – ohne Ausbildung, es werden dringend Kräfte gebraucht. 1941 kommt der zweite Weltkrieg nach Kreta und mit ihm die deutschen Soldaten. In Angelikis Erinnerung beginnt damals die gefährlichste Zeit ihres Lebens. Als Mitglied der Kommunisten kämpft sie im Widerstand, vervielfältigt im Krankenhaus heimlich Flugblätter und hütet wichtige Dokumente. Ein Genosse gibt sie ihr, als das Krankenhaus von den Deutschen durchsucht wird. Sie nimmt sie und versteckt sie. Ein Mut, den viele ihrer Zeitgenossen nicht aufbringen, und der erst 1987 geehrt wird. Da erhält sie, gemeinsam mit anderen Genossen, eine Urkunde für ihren Widerstand im zweiten Weltkrieg im Dienste des griechischen Volkes. Das Dokument hängt gerahmt in Angelikis Wohnküche.

Juli 2017, Text: Karin Henjes Recherche und Fotos: Angeliki Tsioli, Karin Henjes

* Die Alten im Dorf werden in Griechenland als Zeichen der Ehrerbietung mit „Kyria“ (Frau) oder „Kyrie“ (Herr) und ihrem Vornamen angesprochen. Um die Privatsphäre von Angeliki und ihrer Familie zu wahren, nennen wir nicht ihren Nachnamen und nicht das Dorf, aus dem sie stammt.

Καθρεφτιζόμενη παραδοσιακή ματαιοδοξία...

Πολλά χρόνια πέρασαν από το τελευταίο τεύχος της 3ης έκδοσης του Μαύρου Άσπρου. Τώρα κρατάτε στα χέρια σας το πρώτο τεύχος της 4ης επανέκδοσής του. Ήρθε ο καιρός και όταν γράφω «καιρός» δεν αναφέρομαι στον χρόνο, αλλά σε οτιδήποτε άλλο. Τίποτα δεν πείσαμε. Έβραζε μέσα μας η λάβα και τώρα καίτε τα χέρια σας κρατώντας το έντυπο. Έτσι απλά. Έτσι και με την στήλη μου «Σκέψεις».

ΣΚΕΨΕΙΣ...

γράφει ο Γρηγόρης Νικηφορίδης

Όπως κάποτε έτσι και τώρα θα συνεχίσω να γράφω τις σκέψεις μου δίχως να έχω απέναντί μου καθρέφτη. Έχω την εντύπωση πως αν

γράφω κοιτάζοντας στον καθρέφτη, τότε θα γράφω για τον εαυτό μου εφόσον θα βλέπω συνεχώς εμένα, το πρόσωπό μου. Δεν θα μπορώ να ξεφύγω από την λαμπερή ακτινοβολία του παρουσιαστικού μου, σε όποια κατάσταση κι αν βρίσκεται αυτό. Για μένα, αυτό που θα βλέπω στον καθρέφτη, θα είναι πάντα κάτι που θα με περιορίζει επειδή θα προσπαθώ να βολέψω ότι γράφω πάνω του. Πίση.

Φανταστείτε να χορεύει κάποιος από την Μεγαλόνησο το συρτό της και να κρατάει στα χέρια του έναν καθρέφτη ή στην πλατεία του χωριού να υπάρχουν γύρω γύρω καθρέφτες τοποθετημένοι ανάμεσα στα δένδρα. Αποκλείεται θα πείτε ομόφωνα γελώντας. Κι όμως, από την στιγμή που υπάρχουν λαογραφικοί σύλλογοι που έβαλαν τον καθρέφτη στον χώρο που κάνουν τις χορευτικές πρόβες, δεν θα αργήσει να βγει κι έξω από αυτόν. Είναι δυστυχώς πολλοί οι ματαιόδοξοι χοροδιδάσκαλοι που κατέχονται από πλήρη αδαημοσύνη. Αυτοί κάνουν αυτό το ακατανόητο που διορθώνεται μόνο με κατανόηση. Αυτή βέβαια προϋποθέτει γνώση και πόνο. Όταν ασχολούμαστε με κάτι που ανήκει σε όλους τους ανθρώπους (όπως ο παραδοσιακός χορός ενός λαού) έχουμε πάρα πολύ μεγάλη ευθύνη, η οποία μας οδηγεί στην ανάγκη να κατανοήσουμε αυτό το κάτι πριν το διδάξουμε. Δεν στερεώνουμε στον τοίχο καθρέφτες...αλίμονο.

Δεν δημιουργούμε πίση στον μαθητή χορευτή. Αλαζονεία μόνο και έπαρση έχει μια τέτοια πράξη, καθώς ταιριάζει στους αδαείς υπηρέτες ενός καθρέφτη.

Βγάλτε τον άμεσα. Διαφορετικά σε κάθε πρόβα θα ρωτάει ο καθένας:

«Καθρέφτη, καθρεφτάκι μου στον τοίχο πάνω τώρα, ποιος είναι ο ωραιότερος σ' ολόκληρη την πρόβα;»

Statt sonstigen Erläuterungen

Liebe Kollegen,

Seit langem beschäftigte mich der Gedanke wie ich euch (bzw. uns) , Menschen mit denen ich seit Jahren zusammenarbeite, von der Anonymität heraushole und etwas Aufmerksamkeit schenke.

Eine kleine Aufmerksamkeit die , so wie ich glaube, sehr wohl verdienen , auch repräsentativ für all die anderen Kollegen.

Wir gehören zur der Gruppe der Arbeiter von denen kaum jemand Notiz nimmt geschweige denn Beachtung. Unsichtbar für den Rest der Gesellschaft.

Wir verrichten eine harte Arbeit, Tonnen von Paketen werden von uns Nacht für Nacht bearbeitet unter ständig beschwerlicher werdenden Bedingungen. Immer mit dem Gefühl, dass wenn wir die Anforderungen nicht mehr erfüllen, ausgetauscht zu werden.

Für mich aber ist keiner von euch austauschbar! Jeder von euch ist ein einmaliger einzigartiger Mensch!

Und genau das will ich mit dieser Ausstellung betonen!

Und natürlich ist die Ausstellung an euch gewidmet.

**AUSSTELLUNG von IOANNIS HRISSOPOULIDIS, PORTRAITS von Kollegen im DHL Frachtzentrum Feucht
Galerie KunstBanane 02.05.2017 - 25.06.2017 / DGB-Haus 06.11.2017 - 22.12.2017
10.02.2018 - 25.03.2018 Kulturwerkstatt auf AEG, Fürther Str. 244d, 90429 Nürnberg**

Αντί άλλης επεξήγησης

Αγαπητοί συνάδελφοι,

εδώ και πολύ καιρό με απασχολεί η σκέψη, πώς θα μπορούσα, όλους εσάς (εμάς), να σας έβγαζα λίγο από την ανωνυμία και να σας χάριζα λίγη προσοχή.

Προσοχή, που όπως πιστεύω σας αξίζει και αντιπροσωπευτικά για όλους τους υπόλοιπους συναδέλφους.

Ανήκουμε στην κατηγορία των εργατών που κανείς δεν την υπολογίζει σοβαρά, αόρατοι σχεδόν στον υπόλοιπο κοινωνικό περίγυρο. Διεκπεραιώνουμε μια σκληρή δουλειά.

Τόνοι από πακέτα περνάνε κάθε βράδυ από τα χέρια μας, υπό συνθήκες που δυσχεραίνουν ολοένα και περισσότερο.

Και πάντα συνοδεύει με το συναίσθημα ότι έτσι και δεν μπορέσεις να ανταποκριθείς, την επόμενη μέρα έχεις αντικατασταθεί από κάποιον άλλον.

Για μένα όμως κάθε ένας από σας είναι αναντικατάστατος! Κάθε ένας από σας είναι ένας μοναδικός ξεχωριστός Άνθρωπος!

Αυτό ακριβώς λοιπόν θέλω να τονίσω μ' αυτήν εδώ την έκθεση.

Και φυσικά η έκθεση είναι αφιερωμένη σ' εσάς!

ΤΟ ΤΡΕΛΟΒΑΠΟΡΟ

Τραγούδι

Βαπόρι στολισμένο βγαίνει στα βουνά
κι αρχίζει τις μανούβρες «βίρα – μάινα»

Την άγκυρα φουντάρει στις κουκουναριές
φορτώνει φρέσκο αέρα κι απ' τις δυο μεριές

Είναι από μαύρη πέτρα κι είναι απ' όνειρο
κι έχει λοστρόμο αθώο ναύτη πονηρό

Από τα βάθη φτάνει τους παλιούς καιρούς
βάσανα ξεφορτώνει κι αναστεναγμούς

Έλα Χριστέ και Κύριε λέω κι απορώ
τέτοιο τρελό βαπόρι τρελοβάπορο

Χρόνους μάς ταξιδεύει δε βουλιάξαμε
χίλιους καπεταναίους τους αλλάξαμε

Κατακλισμούς ποτέ δε λογαριάσαμε
μπήκαμε μες στα όλα και περάσαμε

Κι έχουμε στο κατάρτι μας βιγλάτορα
παντοτινό τον Ήλιο τον Ηλιάτορα!

DAS VERRÜCKTSCHIFF

Lied

Ein Schiff, geschmückt, fährt weit und hat die Berge erreicht,
beginnt die Manöver »die Segel setzt!«, »die Segel streicht!«.

Sein Anker kundig befestigt an starken Pinienbäumen
beidseits frischer Wind geladen in seinen Räumen

Gefertigt aus schwarzem Stein, geschaffen leicht aus Traum,
der Bootsmann naiv und arglos, dem Matrosen nicht zu trau'n

Aus all den Tiefen kommt es, den alten Vergangenheiten,
läßt Klagen ab und Qualen, die ständig Seufzer bereiten

»Komm, Christe, Kyrie«, sag ich, verwundert und gebannt,
ein derart verrücktes Schiff »Verrücktschiff« ist genannt

Jahre schon wir unterwegs, kein einziges Mal gesunken,
Tausende Kapitän' getauscht in Wechselrunden

Sintfluten haben wir nie in unsre Rechnung genommen,
geschlittert in alles hinein, allem auch wieder entronnen

Und haben am Mast im Ausguck als Wacht
für immer *die Sonne den Sonnenherrscher!*

KÜNSTLER UNTER UNS

Αλλαχού

Δε σε ησυχάζουν οι καιροί
τα όρη και τα όρια.
Με τα μάτια στων δέντρων
τις κορφές, μα η καρδιά είναι
πιο ψηλά πάντα το κόβεις το σχοινί
της βάρκας της ουράνιας αλλαχού ταξιδεύεις.
Σε ενα ταξίδι αλαργινό εκεί που περιτεύει
ασήμι και χρυσό τάλαντα ψυχής πληρώνεις.
Άλλοτε είναι ακριβό όσο και αν παζαρεύεις κι άλλοτε
τόσο φτηνό χωρίς να το γυρεύεις.

Χρησμός

Μέσα στους καπνούς χόρευε ο διάβολος
κι εσύ τρελή μάζαγες δαφνόφυλλα
μοιράζοντας χρησμούς και ξόρκια
στους ανθρώπους.
Σαν αστραπή, αναλαμπή του μαύρου
σκότους, αντηχεί μια φωνή των ηρώων
μακρινή μέσα απο τους κρότους.
Ποιοί να είναι αυτοί οι τρελοί
οι θεοί που την ζωή μας ορίζουν
τιτάνες που τα παιδιά τους καταβροχθίζουν
Και αν τον θυμό τους ειρήνη τον ονοματίζουν,
ή ανάσα τους μυρίζει μπαρούτι και φωτιά.

Σοφία Μπίτσιου-Κόρπερ

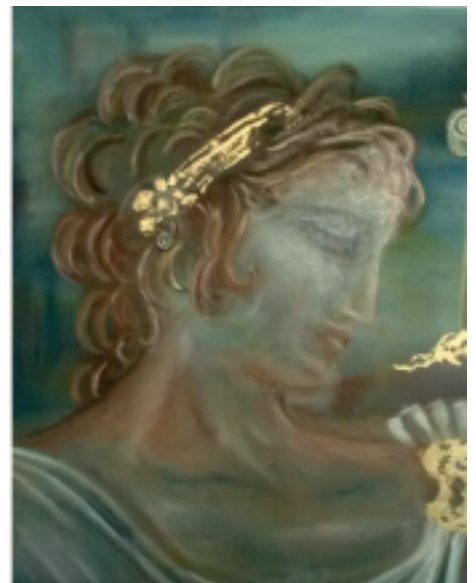
Allachou (an einem anderen Ort)

Man kann sich nicht abfinden mit dem irdischen
Leben, Augen an die Spitzen der Bäume gerichtet,
schlägt das Herz höher.
Des Luftschiffes Tau reißt
und du reist in fremde Welten.
An diesem fernen Ort,
wo Gold und Silber nichts bedeuten,
braucht man Taler der Seele, um sich frei zu kaufen.
Manches Mal ist unbezahlbar, so sehr man darum feilscht
und manchmal bekommt man es, ohne es zuVerlangen.

Orakel

Im Rauch tanzte der Teufel
und du Wahnsinnige kauftes Lorbeerblätter,
Wahrsagungen schenkend
und magische Teufelsaustreibungen.
Blitzleuchten in der schwarzen Dunkelheit,
schallt eine Stimme der Helden,
aus der Ferne durch den Donner.
Welche sind die verrückten Götter,
die unser Leben bestimmen,
Titanen, die ihre Kinder verschlingen,
wenn sie ihre Wut als Frieden benennen,
riecht ihr Atem nach Schwefel und Feuer.

Sofia Bitsiou-Körber

Της Ελλάδας Τσερκεζίδου

Die Macht einer Textübersetzung

Aus der Ansprache zur Vorstellung des griechischsprachigen Museumsführers der Dauerausstellung „Faszination und Gewalt“ im Dokumentationszentrum Reichsparteitagsgelände

486 bis 465 v. Chr. regierte achämenidischer Großkönig und ägyptischer Pharao über das Persereich. Sein Name Ahasverus. Ahasverus hatte eine Leidenschaft. Er liebte es zu bauen. Monumentalbauten. In der Geschichte sollte Ahasverus allerdings als Xerxes I bekannt werden. Doch weder die Monumentalbauten noch der Krieg gegen Griechenland machte ihn zu einer besonderen Figur in der Geschichte.

An seinem eigenen Königshof wurde er verleitet ein Dekret zu erlassen, das den Genozid eines Volkes quer durch das Perserreich legitimierte. Als König Ahasverus bemerkte, dass er Opfer einer Intrige wurde, tat er etwas ganz besonderes. Erlauben Sie mir aus der Quelle zu zitieren, weil ich die am authentischsten finde: „Da wurden die Schreiber des Königs zu jener Zeit berufen, im dritten Monat, das ist der Monat Siwan, am dreiundzwanzigsten Tag desselben. Und es wurde geschrieben, ganz wie Mordechai gebot, an die Juden und an die Satrapen und Statthalter und Fürsten der Provinzen von Indien bis Äthiopien, nämlich 127 Provinzen, jeder Provinz in ihrer Schrift, und jedem Volk in seiner Sprache, auch an die Juden in ihrer Schrift und ihrer Sprache.“ (Schlachter Bibel 2000, Esther 8:9)

Was für ein Projekt!!!! Dieses Dekret wurde in mehr als 127 Sprachen übersetzt. Und diese Übersetzungen haben ein Genozid verhindert. Diese Übersetzungen haben Leben gerettet. Wertvolles Leben, spannendes Leben.

Übersetzungen verändern Leben, verändern Denkweise.

An alle Leser, die an entscheidenden Schnittstellen tätig sind hier ein kleiner Aufruf. Werden Sie zum Ahasverus Ihrer Gemeinde, werden sie zu Xerxes I ihrer Stadt, lassen Sie übersetzen und verändern sie Leben, retten Sie Leben.

Prokopi Vicky M.A.

Wissenschaftliche Pädagogin
Beeidigte und bestellte Dolmetscherin
und Übersetzerin

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

Αγγελική Βόιτσικ (Μ.Α.)

Fürther Straße 9 - 90429 Nürnberg - Tel. 0911 / 92 89 831

ΑΓΓΛΙΚΑ

- Τμήματα Junior A (από Β΄ δημοτικού), Junior B, Senior A, B, C, D, E, Lower, Advanced, Proficiency
- Προετοιμασία για τα διπλώματα των Πανεπιστημίων **Cambridge** και **Michigan**

ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ

- Τμήματα για αρχάριους και προχωρημένους
- Προετοιμασία για τα διπλώματα του **Goethe**

ΓΑΛΛΙΚΑ

- Τμήματα για αρχάριους και προχωρημένους

ΕΚΘΕΣΗ, ΑΡΧΑΙΑ, ΛΑΤΙΝΙΚΑ, ΝΕΑ

- Τμήματα για το ελληνικό δημοτικό, γυμνάσιο και λύκειο
- **Λατινικά** και **Αρχαία** και για τα γερμανικά σχολεία

PIZZASERVICE

Tel.: 0911 92 89 4700

Rothenburger Str. 51, 90443 Nürnberg

www.newyorkerspizza.de